



...

Fővárosi Ítéltábla

10.Gf.40.189/2022/7.

A Fővárosi Ítéltábla dr. Pap Gábor ügyvéd (cím3) által képviselt Felperes1 (Cím1) felperesnek dr. Szatmári Csaba kamarai jogtanácsos által képviselt alperes1 (cím5) I. rendű és a alperes2 (cím4) II. rendű alperesek ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2021. szeptember 21-én kelt 2.G.41.332/2019/57. számú ítélete, továbbá a 2022. április 7-én kelt 2.G.41.332/2019/66-I. számú kiegészítő ítélete ellen a felperes által 58. és 67. sorszámon benyújtott fellebbezések folytán meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság kiegészített ítéletét helybenhagyja;

kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű és a II. rendű alpereseknek egyetemlegesen 15.000 (Tizenötezer) forint másodfokú perköltséget;

megállapítja, hogy a felperes teljes személyes költségmentessége folytán meg nem fizetett 48.000 (Negyvennyolcezer) forint jogorvoslati illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság a kiegészített ítéletével a felperes módosított keresetét – amelyben annak megállapítását kérte, hogy az I. rendű alperessel 2008. március 26-án megkötött deviza alapú személyi kölcsönszerződés érvénytelen (semmis) az árfolyamkockázat viseléséről szóló tájékoztatás tisztességtelensége miatt az 1996. évi CXII. törvény (rHpt.) 47. § (1) és (2) bekezdései, 203. § (6) és (7) bekezdései, 210. § (2) és (3) bekezdései alapján, ezen túlmenően támadta a perbeli kölcsönszerződést a rHpt. 213. § (1) bekezdés a) és b) pontjaira, (2) bekezdésére, továbbá az 1959. év

i IV. törvény (rPtk.) 200. § (2) bekezdésére, 205/A. § (1) és (2) bekezdéseire, 205. § (3) bekezdésére, 209. § (3) bekezdésére, 217. § (1) bekezdésére hivatkozással tekintettel a 2/2014., a 6/2013. és az 1/2016. PJE határozatra, valamint a 2014. évi XXXVIII. törvény és a 2014. évi XL. törvény rendelkezéseire; jogkövetkezményként a kölcsönszerződés elszámolásig történő hatályossá nyilvánítását kérte azzal, hogy a II. rendű alperesnek 37.024 forint megfizetésére köteles; továbbá az alperesek egyetemleges perköltség megfizetésére kötelezését – elutasította, kötelezte a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az alpereseknek egyetemlegesen 30.000 forint perköltséget; megállapította, hogy a felperes teljes személyes költségmentessége folytán le nem rótt 36.000 forint eljárási illetéket az állam viseli.

Határozata indokolásában rögzítette, hogy a perbeli kölcsönszerződés megfelel a rHpt. 210. §-ában foglaltaknak, mivel az írásban jött létre. A perbeli kölcsönszerződés részét képezte az Általános Szerződési Feltételek (a továbbiakban: ÁSZF), az Üzletszabályzat és a Hirdetmény, figyelemmel a kölcsönszerződés 7. és 11. pontjaiban foglaltakra.

Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint az I. rendű alperes eleget tett a rHpt. szerinti tájékoztatási kötelezettségének, mivel az „Általános tájékoztató a cég1 ügyfelei részére” (a továbbiakban: Tájékoztató) című dokumentum negyedik bekezdése szerint: „Felhívjuk tisztelt Ügyfeleink figyelmét, hogy a deviza alapon nyilvántartott kölcsönök esetében a havi törlesztő részletek nagysága a deviza kamatlábak és az árfolyam változások miatt változhat. Figyelembe véve gazdasági környezetünk változásait, valószínűsíthető, hogy az Ön havi törlesztő részlete, illetve a hátralévő tartozása emelkedni fog, ezért kérjük, abban az esetben válassza a deviza alapú hitelkonstrukciót, amennyiben jövedelme vélelmezhetően lépést fog tartani a várható árfolyamváltozásokkal, tekintettel arra, hogy az árfolyamváltozásból eredő minden kockázat Önt terheli.”. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint ebből a Tájékoztatóból a felperes megismerhette az árfolyamváltozás tényét, mibenlétét, a kockázatot, az adós fizetési kötelezettségeire gyakorolt, a teljesítőképességét jövőben befolyásoló hatását és annak negatív következményeit.

A 2/2014. PJE határozatban, valamint az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EUB) C-186/16. és C-51/17. számú határozataiban foglalt kritériumrendszernek is megfelel a tájékoztatás, mivel a Tájékoztató negyedik bekezdéséből egyértelműen kiderül, hogy a deviza alapú kölcsönszerződés aláírásával bizonyos mértékű árfolyamkockázatot vállal, amely gazdaságilag nehezen viselhetővé válhat, amennyiben az a pénznem, amelyben a jövedelmét kapja, leértékelődik. A Tájékoztatóban az árfolyamkockázat mértékére vonatkozóan nem kell a „korlátlan” vagy „nincs felső határa” kifejezéseknek szerepelniük ahhoz, hogy tisztességesnek minősüljön az árfolyamkockázat korlátlanságáról szóló tájékoztatás, mert az egyéb rendelkezések alapján a felperes értékelni tudja az árfolyamkockázatnak a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt hatását. Ezen túlmenően az elsőfokú bíróság az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatás körében jelentőséget tulajdonított a perbeli kölcsönszerződés 5. és 11. pontjainak, valamint az ÁSZF IV. pontjának, amelyekben egyértelműen levezetik az átváltás mechanizmusát, a külföldi kamatlábak emelkedésének a kölcsön törlesztő részletre gyakorolt hatását, amely alapján pontosan értékelhetőek a felperes számára az ebből eredő gazdasági következmények. A Tájékoztató megfelelt a 6/2013. PJE határozatban foglaltaknak is, annak tartalma világos és érthető volt, továbbá a vonatkozó

jogszabályi követelményekre is figyelemmel volt, ezért a kölcsönszerződés nem ütközik jogszabályba, az nem tartalmaz tisztességtelen feltételt.

Az elsőfokú bíróság a felperes személyes előadása, tanú2 és tanú1 tanúvallomása alapján arra a következtetésre jutott, nem nyert bizonyítást az, hogy a felperes az írásba foglaltaktól eltérő, illetve azzal ellentétes szóbeli tájékoztatást kapott volna. A felperes maga adta elő, hogy több bankban érdeklődött, a perbeli hitelkonstrukciót azért választotta, mert ez volt a legkedvezőbb ajánlat. A szerződéskötést megelőzően annak tartalmát megismerhette, nem volt időbeli korlát annak aláírására sem, ezért elegendő idő állt a rendelkezésére az átolvasásra. Önmagában az a körülmény, hogy tanú2 tanú a deviza alapú hitel előnyeit ismertette szóban a felperessel, nem mentesíti a felperest azon kötelezettsége alól, hogy magát a szerződést elolvassa.

Az elsőfokú bíróság nem találta semmisnek a perbeli kölcsönszerződést a rHpt. 213. § (1) bekezdés a) pontjára hivatkozással sem, mivel az a kölcsön összegét pontosan meghatározza, figyelemmel az 1/2016. PJE határozatra és az EUB C-126/17. számú ügyben hozott döntésre, a perbeli kölcsönszerződés 1. és 11. pontjaira, valamint az ÁSZF 4.1. pontjára és a Hirdetményre.

A perbeli kölcsönszerződés megfelel a rHpt. 210. § (2) és (3) bekezdéseiben foglaltaknak is, mert a szerződés tartalmazza a kamatot, a díjat, minden egyéb költséget és feltételt, ezért nem állapítható meg, hogy a fogyasztási kölcsönszerződésekre vonatkozó szabályoktól a fogyasztó hátrányára eltérő kikötést tartalmaz.

Az elsőfokú bíróság ítélete és kiegészítő ítélete ellen a felperes nyújtott be azonos tartalmú fellebbezést, amelyben kérte elsődlegesen mindkét határozat hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására utasítását; másodlagosan a megváltoztatásukat és a kereseti kérelmének történő helyt adást, valamint az alperesek perköltségben marasztalását.

Előadta, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás hiányos, mert abban az alperesi jogutódlás nem szerepel, továbbá a II. rendű alperesről és a védekezéséről említést sem tesz, rá vonatkozóan az ítélet nem tartalmaz rendelkezést.

Állította, hogy a felperes nem kapott megfelelő tájékoztatást a felvett kölcsön kockázatával kapcsolatban – ez a szerződés rendelkezéséből egyértelműen nem állapítható meg, valamint a kockázatra a felperes figyelmét nem hívták fel –, az elsőfokú bíróság ettől eltérő álláspontja ezért megalapozatlan. A szóbeli tájékoztatás alapján egyértelműen megállapítható, hogy a felperes a deviza alapú hitel előnyeiről kapott tájékoztatást, amit megerősít az ítélet indokolása 6. oldalának második bekezdése. Az elsőfokú bíróság a döntése meghozatalakor teljesen figyelmen kívül hagyta, hogy a felperes a szerződést elolvasta, azzal kapcsolatban kérdéseket is tett fel. Álláspontja szerint a Tájékoztató negyedik bekezdése ellentétes a tanúk által előadottakkal, az egyáltalán nem felel meg az EUB és a Kúria iránymutatásának, teljes egészében figyelmen kívül hagyta a Kúria Konzultációs Testületének 2019. április 10-én

tartott üléséről kiadott Tájékoztatóját is. A Kúria Konzultációs Testületének emlékeztetője alapján az elsőfokú bíróságnak kizárólag azt kell vizsgálnia, az egyedi szerződés tartalmaz-e olyan rendelkezést, amely alkalmas arra, hogy az észszerűen figyelmes és körültekintő fogyasztó számára világos és érthető tájékoztatást adjon az árfolyamkockázat korlátlan viseléséről. A jelen esetben a felperes nem kapott megfelelő tájékoztatást, mivel az árfolyamkockázat viselése csak kikövetkeztethető a szerződés egyes rendelkezéseiből, ezért a szerződés érvénytelen. Hivatkozott továbbá arra, hogy a tájékoztatás félrevezető, hiányos volt, amelyet alátámaszt az EUB C-51/17. számú döntése is. Mindezekre, továbbá a kialakult bírói gyakorlatra is figyelemmel az elsőfokú bíróság a tényekből és a meghallgatott tanúk vallomásából helytelen következtetésre jutott, amikor nem állapította meg a perbeli kölcsönszerződés érvénytelenségét.

Az I. és a II. rendű alperesek a fellebbezési ellenkérelmükben kérték az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását és a felperes másodfokú perköltségben marasztalását.

Hangsúlyozták, hogy az elsőfokú bíróság eljárása során sem eljárási szabályt, sem anyagi jogi rendelkezést nem sértett. Álláspontjuk szerint az árfolyamkockázattal kapcsolatos Tájékoztató felperes általi átvételével, megismerésével és tartalmával kapcsolatban az elsőfokú bíróság maradéktalanul tisztázta a tényállást és a perbeli bizonyítékok megfelelő értékelését követően helyesen jutott arra, hogy a tájékoztatás mindenben megfelelt a jogszabályoknak, a Kúria jogegységi határozataiban és az EUB ítéleteiben foglaltaknak. Az elsőfokú eljárásban bizonyították, hogy az I. rendű alperes a vonatkozó hazai és uniós jogszabályoknak, valamint a Kúria jogegységi határozataiban foglaltaknak megfelelően tájékoztatta a felperest a deviza alapú kölcsönrel kapcsolatos árfolyamkockázatról, annak a tartozásra és a fizetési kötelezettségre gyakorolt hatásáról, ezért a felek kölcsönszerződése érvényes. Az I. rendű alperes árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatásáról teljes mértékben megegyező tényállás és okirati bizonyítékok mellett a Kúria három határozatában (Pfv.I.20.626/2020/4., Gfv.VII.30.185/2020/10., Pfv.I.20.116/2020/25.) a bíróságok számára kötelezően alkalmazandó jelleggel megállapította, hogy az I. rendű alperes által alkalmazott árfolyamkockázati tájékoztatás mindenben megfelelt a hatályos magyar jogszabályoknak és a később hozott EUB ítéleteknek is.

Az I. rendű alperes a tájékoztatási kötelezettségét írásban teljesítette. A Tájékoztató átvételét igazolja a Kölcsönigénylés elnevezésű okirat, amelyben a felperes aláírásával elismerte a Tájékoztató átvételét és megismerését, amiből az következik, hogy az abban foglalt tájékoztatásban az előzetes és megfelelő kockázatfeltárás megtörtént. Annak nincs jelentősége, hogy magát a Tájékoztatót a felperes nem írta alá, ilyet a szerződéskötéskor hatályos rHpt. nem is írt elő, ezzel kapcsolatosan ugyanígy foglalt állást a Kúria a BH2021. 104. számú eseti döntésében is. A tájékoztatást a kölcsön igénylésekor adta át a felperesnek, azaz a szerződés megkötése előtt, kellő időben.

Nem foghat helyt a felperesnek az a hivatkozása, hogy a tájékoztatás tartalmát csak kikövetkeztetni lehet több rendelkezés együttes értelmezésével, mivel okirattal bizonyították, hogy a felperes az árfolyamkockázatról világos és érthető tájékoztatást kapott.

Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a tájékoztatás tartalmi szempontból is megfelelő volt, az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó a tájékoztatás alapján felismerhette, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül őt terheli és az árfolyam kedvezőtlen változásának nincs felső határa.

tanú² tanúvallomásában többször hangsúlyozta, hogy a felperes szerződés kötésére, nem emlékszik és arra sem, hogy 13 éve milyen tájékoztatást adott. A tanú vallomása nem tartalmaz még arra utaló körülményt sem, hogy a deviza alapú kölcsönszerződések előnyeit hangsúlyozta volna, ezért a felperesi hivatkozás teljes mértékben alaptalan.

A Fővárosi Ítéltábla teljes terjedelmében bírálta felül az elsőfokú bíróság ítéletét, mert annak nem volt fellebbezés hiányában első fokon jogerőre emelkedett rendelkezése [rPp. 228. § (4) bekezdés], ennek azonban a rPp. 253. § (3) bekezdése szerinti korlátját jelentette, hogy a felperes a fellebbezésében kizárólag az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó tájékoztatással kapcsolatos döntést sérelmezte.

A felperes fellebbezése nem alapos.

A Fővárosi Ítéltábla elsődlegesen rögzíti, hogy a felperes 2013. október 29-én nyújtotta be a keresetlevelét, ezért az egész eljárásra – így a másodfokú eljárásra is – a rPp. rendelkezései az irányadók, amelyre figyelemmel a fellebbezésben hivatkozott 2016. évi CXXX. törvény rendelkezéseit ennek megfelelően vette figyelembe.

Az elsőfokú bíróság a kereset elbírálásához szükséges mértékben a releváns tényállást feltárta és megalapozott a keresetet elutasító döntése.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését szükségessé tevő okot nem látott, az elsőfokú bíróság a rPp. 221. § (1) bekezdése szerinti indokolási kötelezettségének eleget tett, döntése mindkét alperesre kiterjed, a határozat jogi indokolásában a II. rendű alperes védekezése is szerepel (4. oldal második bekezdés). Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás nem hiányos, mivel perbeli jogutódlás nem következett be. Az I. rendű alperesnél 2016. október 24-én kizárólag névváltozás volt, 2020. február 24-én a II. rendű alperest a felperes vontta perbe, mivel 2020. január 1-jén az I. rendű alperes rá engedményezte a felperessel szemben fennálló követelését, így nem volt olyan alperesi jogelőd, akit a perből el kellett volna bocsátani.

Az elsőfokú bíróság 66-I. sorszám alatt kiegészítő ítéletet hozott, amelyben az ítélet fejrészét javította ki, egyrészt a II. rendű alperes fejrészben való feltüntetésével, másrészt az ítélet rendelkező részének a perköltség megfizetésére vonatkozó részében. Az elsőfokú eljárás irataiból és az elsőfokú bíróság ítéletének jogi indokolásából egyértelműen kiderül, hogy az

eljárásnak két alperese volt, azonban az elsőfokú bíróság az ítélet fejrészában csak az I. rendő alperest tőntette fel, ezért helye volt a II. rendő alperessel törtőő kiegészítésnek. Az ítélet fejrészában kiegészítése vonatkozásában azonban őnálló fellebbezésnek nincs helye, az az érdemi döntés körében támadható.

Az elsőfokú bíróság ítéletének rendelkező része a perköltség megfizetésére vonatkozóan csak egy alperest tartalmazott annak ellenére, hogy az eljárásban két alperes vett részt és mindkét alperes kérte a költségeinek a megtérítését. Ez a hiányosság azonban kiegészítéssel nem pótolható, mivel a rPp. 225. § (1) bekezdésében meghatározott egyik feltétel sem áll fenn, az kijavítással orvosolható, mivel az nyilvánvaló elírás, hogy mindkét alperesre döntést kell hoznia, mert az elsőfokú eljárásban pernyertesek lettek és perköltség iránti igényt is előterjesztettek. Minderre figyelemmel helyes volt az elsőfokú bíróságnak mindkét alperes javára elsőfokú perköltség megítélése.

Hatályon kívül helyezés hiányában a Fővárosi Ítéltábla a felperes fellebbezését érdemben vizsgálta.

Az elsőfokú bíróság az ítélete indoklásában (4. oldal utolsó bekezdés) valóban megállapította, hogy a perbeli kölcsőnszerződés több egymástól elválaszthatatlan, egymással szerves egységet alkotó szerződéses dokumentumból tevődik össze, ezek között azonban nem szerepel a Tájékoztató. A felperes fellebbezésben tett állításával szemben az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás nem mozaikszerű volt, az elsőfokú bíróság az ítélete indoklásának 5. oldalán az első bekezdésben maga is kiemelte, hogy az nem különböző okiratokból, hanem a Tájékoztató negyedik bekezdéséből megismerhető volt. Így az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatás tartalmát a felperesnek nem különböző dokumentumokban lévő több rendelkezésből kellett együtt értelmeznie, hanem kizárólag a Tájékoztatót kellett elolvasnia, mert az az ezzel kapcsolatos tájékoztatást teljeskörően tartalmazta. Az így adott teljes körő tájékoztatást csak megerősítik a perbeli kölcsőnszerződés 5. és 11. pontjai, ahogy arra az elsőfokú bíróság a határozata indoklásában maga is helyesen hivatkozott.

A perbeli esetben a felperes a 2.G.42.031/2017/6/A/4. sorszám alatt csatolt kölcsőnkérelemben elismerte, hogy a kölcsőnigénylés elválaszthatatlan mellékletét képező Tájékoztatót átvette, annak tartalmát megismerte. Amennyiben a felperes a kölcsőnkérelemben anélküli írta alá, hogy elolvasta volna vagy aláírása előtt nem az elvárható figyelemmel, alaposággal olvasta el, ez a rPtk. 205. § (3) bekezdése szerinti együttműködési kötelezettségre is figyelemmel a rPtk. 4. § (1) és (4) bekezdései értelmében az ő terhére esik, tekintettel arra is, hogy a felperes nem valamely I. rendő alperesi kötelezettség megfelelő teljesítését ismerte el, hanem arról a tényről nyilatkozott, hogy a Tájékoztató tartalmát megismerte. Minderre tekintettel nem tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján azt állapította meg, hogy a Tájékoztató tartalmát a felperes már a szerződés aláírása előtt megismerte.

Téves a felperesnek a fellebbezésben tett azon hivatkozása, hogy a szerződést elolvasta, ezzel kapcsolatban kérdéseket is tett fel, mivel a felperes a 2021. március 2-án tartott tárgyaláson személyes meghallgatásakor úgy nyilatkozott: „Maga a szerződés egy oldalas volt, el sem olvastam, úgy egy kicsit beleolvastam, de nagyon nem, úgy gondoltam, hogy amit nekem tanú2 elmondott, az úgy van, és aláírtam.”. Ez azonban az elsőfokú bíróság érdemi döntését nem befolyásolja, mivel az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatás nem a kölcsönszerződés rendelkezéseiben szerepel, hanem arról külön Tájékoztató készült.

Téves az elsőfokú bíróság ítéletének azon megállapítása (6. oldal második bekezdés), hogy tanú2 a felperest a deviza alapú hitel előnyeiről tájékoztatta, mivel ez a Pécsi Járásbíróságon a tanú meghallgatásáról készült 24.Pk.50.719/2021/6. számú jegyzőkönyvből nem állapítható meg, abban ilyen nyilatkozatot nem tett. A tanú éppen azt hangsúlyozta, hogy 13 év távlatából már nem emlékszik az ügyletre, a tájékoztatás tartalmára. Azt azonban hangsúlyozta, hogy erre vonatkozóan megvoltak a bankban a szabályzatok és az egyéb kockázatokról részletes tájékoztatást kellett adniuk. A felperes a személyes meghallgatásakor azt állította, hogy tanú2 ajánlotta neki a deviza alapú hitelt, mert a törlesztő részletek sokkal kedvezőbbek, mint a forintHITELEKÉ, továbbá arról is tájékoztatta, hogy a törlesztő részletek összege hat éven keresztül nem fog változni. A felperes a rPp. 164. § (1) bekezdése alapján fennálló bizonyítási kötelezettsége körében éppen azt az állítását nem tudta bizonyítani, hogy az I. rendű alperestől szóban, a Tájékoztatótól eltérő tartalmú tájékoztatást kapott az árfolyamkockázat viseléséről, annak kockázatairól. A felperesnek ezt az állítását sem tanú2, sem tanú1 tanúvallomása nem támasztotta alá.

Megalapozatlan a felperes fellebbezésének azon hivatkozása, hogy az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta a Kúria Konzultációs Testületének 2019. április 10-én tartott üléséről kiadott tájékoztatóját. A 2020. április 1-jétől hatályos 2011. évi CLXI. törvény 27/A. §-a akként rendelkezik, hogy bírói testület, bírósági vezetők, illetve bírák tanácskozása nevében nem tehető közzé olyan jogértelmezési célú állásfoglalás, amelynek meghozatalára törvény nem ad felhatalmazást. Az Alkotmánybíróság a V/732/2019. AB határozat 19. pontjában és úgy foglalt állást, hogy a Kúria Konzultációs Testületének állásfoglalásai, ajánlásai nem jogszabályok, ezért azok sem a deviza hitelekkel kapcsolatos perekben, sem más eljárásokban, sem közvetlen, sem közvetett formában nem képezhetik az egyedi döntések alapját. Mindebből az következik, hogy a Kúria Konzultációs Testületének állásfoglalásaiban, ajánlásaiban tett megállapításokat a perbeli ügyben sem lehetett figyelembe venni, ezért nem tévedett az elsőfokú bíróság, amikor az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó tájékoztatás tartalmának vizsgálata során azt figyelmen kívül hagyta.

A peres felek nem vitásan deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződést kötöttek. Deviza alapú kölcsönszerződés esetén – ahogy azt a 6/2013. PJE határozat 1. pontja és az ahhoz fűzött indokolás is tartalmazza – a hitelező és az adós szerződésből eredő pénztartozása egyaránt devizában került meghatározásra (kírovó pénznem), és azt mindkét fél forintban volt köteles teljesíteni (lerovó pénznem). Az adós devizában adósodott el – olyan konstrukcióban szerezte meg idegen pénz időleges használatának a jogát, amelyben az esedékességkor annyit tartozott forintban fizetni (leróni), amennyi megegyezik a szerződésben devizában meghatározott (kírótt) pénztartozással –, ebből következően ő tartozott viselni az árfolyamváltozás hatásait,

azt a kockázatot (árfolyamkockázatot), hogy a forint gyengülése fizetési terheinek növekedését, míg erősödése a csökkenését eredményezi.

A deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződéseknél tehát a jogviszony természetéből adódik, a kölcsön deviza alapúságának szükségszerű következménye az, hogy az árfolyamkockázat viselése – eltérő rendelkezés, illetve a felek eltérő megállapodása hiányában – korlátozás nélkül a kölcsönt felvevő fogyasztóra hárul, az árfolyamváltozás előnyeit és hátrányait egyaránt ő viseli.

Mindebből – a 2/2014. PJE határozat 1. pontjában és az ahhoz fűzött indokolásban foglaltakra is figyelemmel – az következik, hogy a deviza alapú kölcsönszerződés árfolyamkockázatra vonatkozó, az árfolyamkockázatot a fogyasztóra telepítő rendelkezései a főszolgáltatást megállapító szerződési feltételnek minősülnek, ezért tisztességtelenségük csak akkor vizsgálható és állapítható meg, ha a szerződéskötéskor tartalmuk – a szerződés szövegére, valamint a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatásra is tekintettel – az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára nem volt világos és nem volt érthető. Ebből a szempontból annak van jelentősége, hogy a szerződés szövege és a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatás alapján a fogyasztó képes volt-e értékelni az árfolyamváltozás rá nézve esetlegesen hátrányos gazdasági következményeit is, azt, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül kizárólag őt terheli, az árfolyam rá nézve kedvezőtlen változásának nincs felső határa.

A szerződő felek között fennálló információs egyensúlyhiányra tekintettel a deviza alapú kölcsönszerződések esetén az ügyletből eredően az ügyfelet érintő kockázatra nézve a rHpt. 203. §-a egy speciális, a rPtk. 205. § (3) bekezdésében foglaltakat meghaladó többlet tájékoztatási kötelezettséget írt elő a pénzügyi intézmények számára, amelynek tartalmaznia kellett az árfolyamkockázat ismertetését és annak hatását a törlesztő részletekre. E tájékoztatásnak – ahogy azt a 6/2013. PJE határozat 3. pontjában és az ahhoz fűzött indokolásban a Kúria kifejtette – az árfolyamváltozás lehetőségére és arra kellett kiterjednie, hogy annak milyen hatása van a törlesztőrészletekre.

Vita esetén a pénzügyi intézményre hárult annak bizonyítása, hogy az árfolyamkockázat valós tartalmáról a szerződéskötést megelőzően világos és érthető tájékoztatást adott a kölcsönt felvevő fogyasztó részére, annak alapján a fogyasztó képes volt értelmezni az árfolyamváltozás rá nézve esetlegesen hátrányos gazdasági következményeit is, abból egyértelműnek kellett lenni a számára, hogy az árfolyam rá nézve kedvezőtlen változásának nincs felső határa, az árfolyamkockázat korlátozás nélkül kizárólag őt terheli.

Ez következik többek között az EUB C-51/17. számú ítéletéből is, amely a 93/13/EGK irányelv 4. cikk (2) bekezdését értelmezve az árfolyamkockázatot a fogyasztóra telepítő, a pénzügyi intézményt terhelő tájékoztatási kötelezettségre nézve a következő követelményrendszert állította fel ahhoz, hogy megfeleljen a világos és érthető megfogalmazás követelményének: a pénzügyi intézménynek elegendő tájékoztatást kell nyújtania a kölcsönvevők számára, hogy utóbbiak tájékozott és megalapozott döntéseket

hozhassanak; annak ki kell terjednie a tagállami fizetőeszköz súlyos leértékelődésének és a külföldi kamatlábak emelkedésének a törlesztő részletekre gyakorolt hatására, arra, hogy az gazdaságilag nehezen elviselhetővé válhat, ha az a pénznem, amelyben az adós a jövedelmét kapja leértékelődik azon devizához képest, amelyben a kölcsönt nyújtották; a tájékoztatásra a szerződés megkötése előtt időben kell hogy sor kerüljön.

A perbeli ügyben a Tájékoztató tartalmazta az árfolyamkockázat fogalmát, annak a törlesztő részleteken túl a hátralévő tartozásra is gyakorolt hatását, továbbá azt, hogy az árfolyamváltozásból adódó kockázatot a felperes viseli. A Tájékoztató nevesítette az árfolyamkockázat gazdasági okait, kifejtette, hogy a havi törlesztő részlet nagyságának változását a deviza kamatlábak és az árfolyamváltozás idézheti elő.

Az EUB a C-26/13. számú ítéletében megfogalmazta azt az elvárást is, hogy a pénzügyi intézmény az átváltási mechanizmus működéséről és annak a folyósításra előírt mechanizmussal fennálló viszonyáról nyújtson tájékoztatást, de nem írják elő a kockázati tényezők hatásmechanizmusának, az árfolyamingadozások okainak, továbbá a kamatparitásnak, az árfolyam piaci összefüggéseknek az ismertetését.

Az EUB a C-227/18. számú határozata szerint a tájékoztatás a világos és érthető megfogalmazás követelményének akkor is megfelel, ha ugyan nem figyelmeztet kifejezetten arra, hogy az árfolyamváltozásnak nincs felső határa, de a fogyasztó értékelni tudja az árfolyamkockázat esetlegesen jelentős gazdasági következményeit.

A Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa a JPE.I.60.015/2021/15. számú határozatában azt a minden bíróság számára kötelező döntést hozta, hogy a 2/2014. PJE határozat 1. pontja azzal a kötelező értelmezéssel alkalmazható, amely szerint akkor megfelelő tartalmú az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás, ha az átlagosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó a tájékoztatás alapján a szerződéshez kapcsolódó árfolyamkockázat tényén és mibenlétét kívül azt is felismerheti és értékelni tudja, hogy a forint árfolyama a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti deviza árfolyamához képest számára akár jelentős mértékben is kedvezőtlenül változhat és ezáltal a fogyasztó fennálló tartozásának, a szerződés szerinti ütemezésben esedékessé váló fizetési kötelezettségének mértéke jelentősen megemelkedhet.

A Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint az I. rendű alperes által a Tájékoztatóban nyújtott tájékoztatás megfelel a fenti követelményrendszernek, mert abból az észszerűen tájékozott fogyasztó számára egyértelmű volt, hogy az árfolyamkockázatot ő viseli, az korlátlanul őt terheli, felhívta a figyelmet arra, hogy a deviza alapú hitelkonstrukciót csak akkor válassza, ha a jövedelme lépést fog tartani a várható árfolyamváltozásokkal, a felperes értékelni tudta a tájékoztatás alapján az árfolyamkockázat rá vonatkozó gazdasági következményeit.

Az I. rendű és a II. rendű alperesek a fellebbezési ellenkérelmükben helyesen hivatkoztak arra, hogy a Kúria megegyező tényállás és azonos szövegezésű írásbeli tájékoztatás kapcsán több ügyben állást foglalt – amely a bíróságok számára kötelezően irányadóak – a tájékoztatás tartalmáról és azt mindenben megfelelőnek találta, az I. rendű és a II. rendű alperesek által a fellebbezési ellenkérelemben hivatkozott ügyeken kívül a Gfv.VI.30.479/2021/7. számú ügyben is ugyanígy foglalt állást.

Nem tévedett tehát az elsőfokú bíróság, amikor a perbeli kölcsönszerződést nem találta érvénytelennek az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás tisztességtelensége miatt.

Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a rPp. 253. § (2) bekezdése alapján – kiegészített indokolással – helybenhagyta.

A felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Fővárosi Ítéltábla a rPp. 239. §-a szerint alkalmazandó rPp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az I. és a II. rendű alperesek javára másodfokú perköltség viselésére, amelynek összegét a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5) és (6) bekezdései alapján mérlegeléssel, a ténylegesen kifejtett ügyvédi munkára tekintettel állapította meg.

A felperes teljes személyes költségmentessége folytán meg nem fizetett jogorvoslati eljárás illetékét a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. § (1) bekezdése alapján az állam viseli.

Budapest, 2022. december 13.

Dr. Kurucz Zsuzsánna s.k.

a tanács elnöke, előadó bíró

Dr. Felker László s.k.
s.k.

bíró

Dr. Bleier Judit

bíró